

การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและ
เพื่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรสินค้าเกษตรใบเตยหอม
DEVELOP LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT CREATING COMPETITIVE
ADVANTAGE AND PERFORMANCE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PANDAN

สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์¹, ปิยามาส กล้าแข็ง², อนุช นามภิญโญ³, ศรีศรินทร์ นรเศรษฐโสภณ⁴
Sudarat Pimonrattanakant¹, Piyamas Klakhaeng², Anuch Nampinyo³, Srisarin Norasedsophon⁴

(Received: November 29, 2022 ; Revised: January 3, 2023 ; Accepted : January 24, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของ 1) ความสามารถด้านทรัพยากรที่ส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน 2) การสร้างมูลค่าเพิ่มที่ส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน 3) การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน 4) การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร 5) ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอม จำนวน 300 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถด้านทรัพยากรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน 2) การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน 3) การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน 4) การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร

¹ อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Instructor, College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.

Corresponding author e-mail: sudarat.pi@ssru.ac.th

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Instructor, College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: piyamas.kl@ssru.ac.th

³ อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Instructor, College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: anuch.na@ssru.ac.th

⁴ อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Instructor, College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: srisarin.no@ssru.ac.th

5) ความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร โดยพบว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีหรือโมเดลมีความเที่ยงตรงสูง พิจารณาได้จากค่า chi-square = 93.64 ระดับความมีนัยสำคัญ(p-value) = 0.07 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.97 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (AGFI) = 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) = 0.03 ประโยชน์จากการวิจัยนี้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน จำเป็นต้องปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนของสภาพแวดล้อมเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดได้เติบโตอย่างมั่นคงและความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับองค์กรต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน, ผลการดำเนินงานของเกษตรกร

Abstract

This research aimed 1) to study the influence of resource capability that affected the logistics and supply chain management; 2) to study the influence of value added that affected the logistics and supply chain management; 3) to study the influence of logistics and supply chain management that affected the competitive advantage; 4) to study the influence of logistics and supply chain management that affected the agriculturists' performance; and 5) to study the influence of competitive advantage that affected the agriculturists' performance. This study was quantitative research for testing the causal relationship. The instrument was the questionnaire. The sample was 300 pandan leave product agriculturists. Statistical analysis was Structural Equation Modeling (SEM). The results showed that 1) The resource capability had a direct positive influence on the logistics and supply chain management; 2) The value added had a direct positive influence on the logistics and supply chain management; 3) logistics and supply chain management had a direct positive influence on the competitive advantage; 4) logistics and supply chain management had a direct positive influence on the performance of agriculturists; and 5) competitive advantage had a direct positive influence on the performance of agriculturists. The results of the hypothesis testing were highly consistent with the empirical data with 93.64 Chi-square, 0.07 P-Value, 1.00 CFI, 0.97

GFI, 0.94 AGFI, and 0.03 RMSEA. The benefit of this research was the guidelines for the agriculturists' implementation of logistics and supply chain management and for adjusting and respond to the changes of the environment for sustainability and competitive advantage which could lead to greater result of the organizations.

Keywords: Logistics and supply chain management, Competitive Advantage, Agriculturist Performance

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยนั้นมีการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบชะลอตัวและอยู่ในระดับต่ำ โดยมีปัจจัยสำคัญจากการพึ่งพาต่างประเทศสูงทั้งด้านการค้า การลงทุน และเทคโนโลยี จึงทำให้ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ อาทิ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในไทย นอกจากนั้นทิศทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการก้าวพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางสู่ประเทศรายได้สูงนั้น ไม่สามารถใช้วิธีการผลิตในปริมาณมากด้วยแรงงานต้นทุนต่ำแบบเดิมได้ แต่ต้องปรับสู่การยกระดับการผลิตสินค้าและบริการที่เน้นการใช้ทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และทุนมนุษย์มากขึ้นเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการตั้งแต่ระดับต้นทางถึงปลายทาง (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) และส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนคือในภาคส่วนของผู้ประกอบการสินค้าเกษตรที่ปลูกใบเตยหอมเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในประเทศไทย

ซึ่งจากแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมใบเตยหอมอยู่ในประเภทเป็นพืชผักได้มีการขายเป็นใบสดและมีการส่งออกใบเตยอบแห้งจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ชาใบเตยและทำการส่งออกในตลาดประเทศญี่ปุ่น และประเทศจีน จังหวัดนครปฐมเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีเกษตรกรปลูกใบเตยหอม กำลังประสบปัญหาด้านศักยภาพและการควบคุมคุณภาพในการผลิตให้มีประสิทธิภาพ (แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2561- พ.ศ. 2565, 2565) จากสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ ปัญหาจากการวิจัยนี้คือการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรใบเตยหอม ศักยภาพ และการควบคุมคุณภาพในการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทำให้เกษตรกรต้องนำการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน ตั้งแต่การจัดซื้อจัดหา การผลิต การขนส่ง การกระจายสินค้าเพื่อนำส่งสินค้าให้ลูกค้าด้วยต้นทุนต่ำ สินค้ามีความแตกต่าง หรือการที่มุ่งเน้นลูกค้าเฉพาะกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาวิจัยนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการผลักดันให้การเกษตรเกิดความสามารถในการพัฒนาโลจิสติกส์และโซ่อุปทานได้อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยผลของการวิจัยนี้ก่อให้เกิดการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรของโซ่อุปทานเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนงานมีแนวปฏิบัติที่ดีเลิศ รวมทั้งเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ การกำหนดแผนระยะยาว การกระตุ้นให้เกษตรกรตั้งศักยภาพที่มีทำให้เกิดความสร้างสรรค์เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถด้านทรัพยากรที่ส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสร้างมูลค่าเพิ่มที่ส่งผลต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านทรัพยากร (Resources capability)

ความสามารถด้านทรัพยากรเป็นการจัดการทรัพยากรทางกายภาพขององค์กร เป็นระบบที่ช่วยสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักขององค์กรเป็นกลไกสำคัญในการวางแผน การจัดการ การออกแบบระบบ การประสานการใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อกิจกรรมภายในโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Van der Voordt, 2017) อีกทั้งองค์กรที่นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการประสานความร่วมมือ การวางแผน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมภายในโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน อุปทาน (Dwivedi, Hughes, Ismagilova, Aarts, Coombs, Crick & Galanos, 2019)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถด้านทรัพยากร หมายถึง กิจกรรมการเชื่อมโยงของการไหลของข้อมูล กระบวนการจัดการคำสั่งซื้อ การจัดการขนส่งและการกระจายสินค้าเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added)

การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้แก่ 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ ศักยภาพ การเรียนรู้ การอนุรักษ์ 2) การเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนคือ การสร้างความแตกต่าง การสร้างภาพลักษณ์ การออกแบบหีบห่อผลิตภัณฑ์ 3) ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนคือ

การพัฒนาตนเอง การสร้างธุรกิจชุมชน โดยทำให้ชุมชนมีองค์ความรู้ สามารถพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์ของตนมีมูลค่าเพิ่ม ตอบสนองความต้องการของลูกค้า การพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สามารถสร้างรายได้และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้เกิดการสร้างรายได้ในชุมชน (Suvannin, 2020) อีกทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชนและเป็นของฝากของที่ระลึกของชุมชน (Phon-ngam, 2019)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสร้างมูลค่าเพิ่ม หมายถึง การสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการสร้างความสามารถให้กับผลิตภัณฑ์หรือสินค้า ทั้งในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดหาสถานที่จำหน่าย การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาด

3. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (logistics and supply chain management)

การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสามารถแบ่งออกเป็น ส่วนต้นน้ำ ส่วนกลางน้ำ และส่วนปลายน้ำ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายรวมถึงความร่วมมือเพื่อควบคุม จัดการ และปรับปรุงประสิทธิภาพ โดยเริ่มตั้งแต่ด้านการจัดหาวัตถุดิบ ด้านกระบวนการผลิต ด้านการขนส่งไปยังผู้บริโภคเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ (Bowersox, Closs , Cooper & Bowersox, 2020) รวมถึงแนวคิดโลจิสติกส์เป็นการบูรณาการกิจกรรมในการเคลื่อนย้ายสินค้าตลอดโซ่อุปทานเพื่อเป้าหมายในการผลิตและจำหน่ายสินค้าได้อย่างยั่งยืน (Sunil, Dixit & Abid, 2016)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน หมายถึงการจัดการวางแผน การจัดซื้อ การควบคุมการปฏิบัติการการจัดเก็บวัสดุสินค้ากิจกรรมด้านโซ่อุปทานบูรณาการที่มีส่วนร่วมการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปส่งให้แก่ผู้บริโภคคนสุดท้ายในการใช้ทรัพยากรให้มีคุณค่าที่สุด

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive advantage)

ความได้เปรียบในการแข่งขันมี 3 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยที่ 1 คือ ต้นทุน เป็นการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานที่มีการใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่า เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ปัจจัยที่ 2 คือ คุณภาพ เป็นการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพที่ดี น่าเชื่อถือ ตรงตามความต้องการของลูกค้า ปัจจัยที่ 3 คือ การส่งมอบ โดยเป็นการส่งมอบสินค้าที่ตรงเวลา ปริมาณถูกต้อง ถูกสถานที่ รวมถึงการตอบสนองต่อลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว (Chamsuk, Fongsuwan & Takala, 2017)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความได้เปรียบในการแข่งขัน หมายถึง การที่องค์กรมีการสร้างคุณค่าในตัวสินค้าและบริการด้วยการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งในด้านของคุณภาพ ด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองความรวดเร็ว

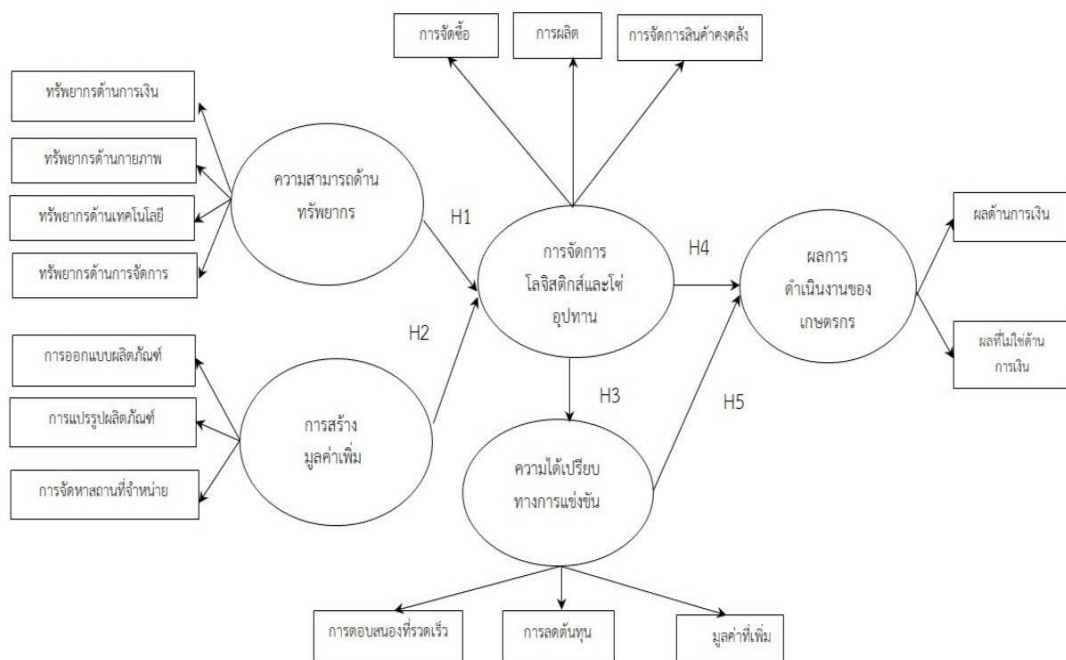
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของเกษตรกร (Farmers Performance)

ผลการดำเนินงานของเกษตรกรมีกระบวนการสร้างแนวคิด ต่อผลการดำเนินงานขององค์การ การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร โดยที่การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การวัดผลการดำเนินงานทางด้านการเงิน และด้านที่ 2 คือการวัดผลการดำเนินงานด้านที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Santos & Brito, 2012) ซึ่งนำไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชนเป็นลักษณะการเพิ่มคุณค่าทางด้านการสร้างความมั่นใจในสินค้าให้เป็นที่ยอมรับและช่วยสร้างยอดขาย และผลกำไร ในการดำเนินการ (Rodyoo & Boonmeesrisa-nga, 2019)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผลการดำเนินงานของเกษตรกร หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินงานขององค์กรที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตจากการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรในด้านการวัดผลการดำเนินงานที่เป็นตัวเงินและผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นตัวเงินในลักษณะเป็นองค์รวม

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีเอกสารตลอดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบการวิจัยดังรูปที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความสามารถด้านทรัพยากรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

สมมติฐานที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

สมมติฐานที่ 3 การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการแข่งขัน

สมมติฐานที่ 4 การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของเกษตรกร

สมมติฐานที่ 5 ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของเกษตรกร

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกใบเตยหอมในจังหวัดนครปฐม หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ของการวิจัยครั้งนี้เป็นระดับบุคคล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ คือกลุ่มเกษตรกรที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงลักษณะของข้อมูลการวิจัยที่จะต้องใช้สถิติขั้นสูง จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับการใช้สถิติเป็นเบื้องต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดตัวอย่าง คือ 10 ถึง 20 เท่าต่อตัวแปรสังเกต 1 ตัวแปร (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตจำนวน 15 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่างคือ จำนวน 150 ถึง 300 กลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่ากับ 300 กลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นงานวิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 300 ตัวอย่าง ทำให้มีขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามแนวคิดของแฮร์และคณะ (Hair et al., 2010)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายปิด แบ่งเป็น 5 ตอน ซึ่งในตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) และสำหรับตอนที่ 2 – 4 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (1967) และตอนที่ 5 เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนคือ 1) การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และนำมาปรับปรุงข้อคำถาม จากนั้นหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้สูตร IOC (Index of Item Object Congruence) จากนั้นประมวลความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ จากการทดสอบพบว่า มีค่าเท่ากับ 0.90 สามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามได้ 2) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือจากการทดลองโดย (Try Out) กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 แห่ง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จากการทดสอบ พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.901 และจากผลการทดสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้วยการตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่แบ่งตามรายด้านมีค่าระหว่าง 0.828-0.926 ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนด ดังนั้นแบบสอบถามดังกล่าวสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis : SEM) และพิจารณาว่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนี CFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA และ ดัชนี RMR มีค่าต่ำกว่า 0.05 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ถือว่ารูปแบบนั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair, Black, Babin, Anderson & Tatham, 2006)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	214	71.33
หญิง	86	28.67
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	5	1.66
31 - 35 ปี	14	4.67
36 - 40 ปี	48	16.00
41-45 ปี	108	36.00
มากกว่า 45 ปี	125	41.67

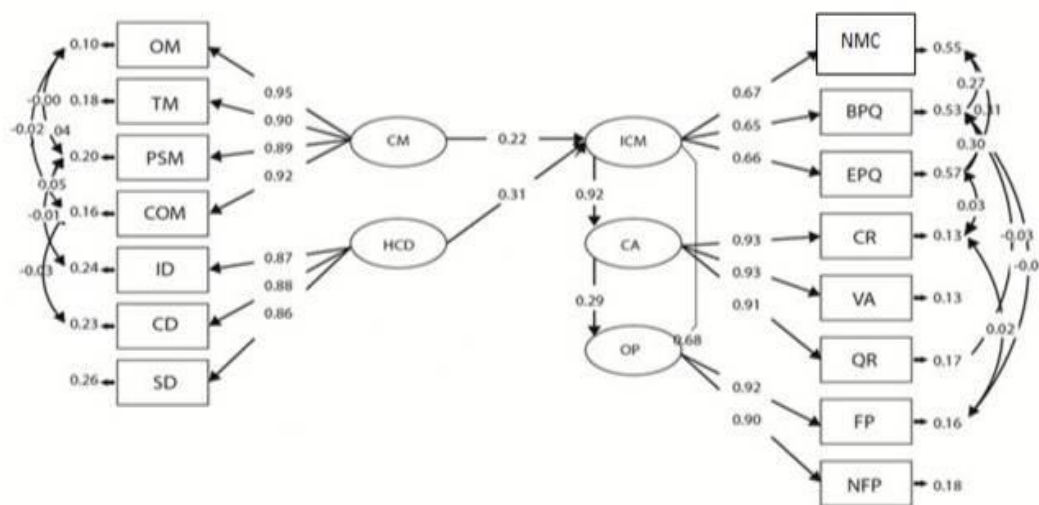
ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	295	98.33
ปริญญาตรี	5	1.67
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	12	4.00
6-10 ปี	124	41.33
11-15 ปี	93	31.00
มากกว่า 15 ปี	71	23.67
รวม	300	100.00

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นรายด้านในภาพรวม

รายการ	$\bar{x}$	sd.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความสามารถด้านทรัพยากร	4.11	0.77	มาก
2. ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม	4.05	0.77	มาก
3. ด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน	4.17	0.71	มาก
4. ด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน	4.13	0.78	มาก
5. ด้านผลการดำเนินงานของเกษตรกร	4.14	0.76	มาก
รวม	4.12	0.75	มาก

ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ผลการตรวจสอบพบว่า ค่า chi-square = 93.64 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.07 (p-value=0.07) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (AGFI) เท่ากับ 0.94 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.03 ดัชนีทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่บ่งบอกได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตารางที่ 3 และ ดังรูปที่ 2

Chi-Square=93.64 df=75 p-value=0.07151 CFI=1.00 GFI=0.97 AGFI =0.94 RMSEA=0.03

รูปที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสินค้าเกษตรใบเตยหอม

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม พบว่าตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรสาเหตุและผลลัพธ์ของการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรปลูกใบเตยหอมมีค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมโดยแบ่งตามสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE)

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	ตัวแปรผล								
	การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ICM)			ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA)			ผลการดำเนินงานของเกษตรกร (OP)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ความสามารถด้านทรัพยากร (CM)	0.22*	-	0.22*	-	0.20*	0.20*	-	0.21*	0.21*
การสร้างมูลค่าเพิ่ม (HCD)	0.31*	-	0.31*	-	0.29*	0.29*	-	0.30*	0.30*
การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ICM)	-	-	-	0.92**	-	0.92**	0.68**	0.26**	0.94**
ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA)	-	-	-	-	-	-	0.29**	-	0.29**

**p<0.01, *p<0.05

จากรูปที่ 2 และตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. ความสามารถด้านทรัพยากรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน พบว่า ความสามารถด้านทรัพยากร (CM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ICM) โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.22 และค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1

2. การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน พบว่า การสร้างมูลค่าเพิ่ม (HCD) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ICM) โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.31 และค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2

3. การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันพบว่า การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ICM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน (CA) โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.92 และค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 3

4. การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรพบว่า การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ICM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร (OP) โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.68 ค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.26 และค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4

5. ความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร (OP) โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.29 และค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถด้านทรัพยากรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับตัวในเรื่องของการปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีศักยภาพในทรัพยากรด้านการเงิน ในปัจจัยจัดหาทรัพยากรด้านการเงินที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอและเหมาะสมมีความสามารถในการกู้ยืมของธุรกิจได้มีความสามารถในการเพิ่มเงินทุน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Bahremand & Karimi (2016) ที่แสดงให้เห็นความสามารถทางเทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการผลิตและการบริการช่วยให้สามารถเจริญเติบโต

มากขึ้น การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันสูงส่งผลดีต่อการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและกระบวนการผลิตในระยะยาว

2. การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรมีการปรับตัวสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ในการมุ่งเน้นด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จะเป็นการแปรรูปรวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์นั้นได้มีการทำตามความต้องการของลูกค้าและมาตรฐานของลูกค้าด้วย อีกทั้งการมุ่งเน้นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าโดยมุ่งเน้นความสะดวก ความสวยงาม ความทันสมัย เพื่อสร้างการรับรู้ในผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Susanty, Sari, Rinawati & Setiawan (2018) ในการศึกษาอิทธิพลของการบูรณาการความสามารถ และทรัพยากรขององค์กรที่มีต่อการจัดการโซ่อุปทานเพื่อสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่นักวิชาการเริ่มให้ความสำคัญศึกษาในบริบทอุตสาหกรรมการผลิต

3. การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรมีการตอบสนองที่รวดเร็วโดยมุ่งเน้นปรับปรุงการบริการจากข้อเสนอแนะของลูกค้าและตอบสนองความต้องการของลูกค้ารวมถึงมีความสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ในการลดต้นทุนมีการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์โดยมีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ และนำเทคโนโลยีผลผลิตมาใช้ในงาน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Dwivedi, Hughes, Ismagilova, Aarts, Coombs, Crick & Galanos (2019) องค์กรที่นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประสานความร่วมมือ การวางแผนและการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมต่างๆ ภายในโซ่อุปทาน เช่น การวิเคราะห์และกำหนดเส้นทาง การเลือกใช้นาฬิกา การบรรจุสินค้าเข้าไปในตู้ขนย้าย การจัดการวัสดุ การเลือกกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า ผู้ส่งมอบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พันธมิตรทางธุรกิจ และผู้มีส่วนได้เสียในโซ่อุปทาน

4. การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรมีความสัมพันธ์กับผู้ส่งมอบวัตถุดิบในเชิงลึกและมีข้อตกลงระยะยาวทำการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าโดยอิงคุณภาพและราคา ควบคู่กันเพื่อเป็นการยกระดับการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน รวมถึงการผลิตที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตมีจำนวนการจ้างแรงงานที่เหมาะสม และในการจัดการสินค้าคงคลังมีการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บรักษาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ มีข้อมูลสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีความชัดเจน ครบถ้วนและเข้าใจง่าย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Anatan (2014) พบว่า การพัฒนาและการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกันระหว่างผู้จัดหาวัตถุดิบกับ

ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกอาหาร โดยที่การยืดเวลาจัดส่งสินค้าแต่ยังคงที่จะสามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน

5. ความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีการตอบสนองที่รวดเร็วโดยมุ่งเน้นปรับปรุงการบริการจากข้อเสนอแนะของลูกค้าและตอบสนองความต้องการของลูกค้ารวมถึงมีความสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ในการลดต้นทุน มีการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในการสร้างมูลค่าเพิ่มมีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์โดยมีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Chamsuk et al. (2017) ที่แสดงให้เห็นว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันมี 3 ด้าน ด้านที่ 1 ต้นทุน โดยหน่วยงานมีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการดำเนินงานที่มีการใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่า เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ด้านที่ 2 การส่งมอบ โดยเป็นการส่งมอบสินค้าที่ถูกต้องทั้งในด้านปริมาณ ถูกสถานที่ และตรงเวลา โดยจะส่งผลให้มีความน่าเชื่อถือในการส่งมอบผลิตภัณฑ์หรือสินค้า รวมถึงการตอบสนองต่อลูกค้าได้อย่างรวดเร็วด้วย ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรเพิ่มขึ้นได้และ ด้านที่ 3 คุณภาพ เป็นการที่หน่วยงานผลิตสินค้าที่มีคุณภาพที่ดีได้มาตรฐาน ที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ประโยชน์เชิงนโยบาย

1.1 มีการวางแผนและกำหนดความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล โดยจัดให้มีส่วนงานที่รับผิดชอบกลุ่มเกษตรกรใบเตยหอม เพื่อให้การดำเนินงานเกิดขึ้นในระยะยาว โดยผู้รับผิดชอบหลักอาจเป็นผู้นำชุมชน ประธานวิสาหกิจชุมชน และอำนวยการให้เกิดการดำเนินการกับพันธมิตรทั้งภายในและภายนอก ในการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

1.2 มีการกำหนดให้มีความสามารถในการจัดการของภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับกลุ่มเกษตรกรภายในเครือข่ายของผู้ประกอบการสินค้าเกษตร เพื่อสร้างความร่วมมือ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยนี้มีหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในระดับองค์กร นอกจากนั้น ควรทำการศึกษาในพหุระดับ (Multi-Level Model) เช่น ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม หรือระดับองค์กร เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงองค์ประกอบในหลายระดับ

2.2 ในการวิจัยในอนาคต อาจนำกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ มาทำการศึกษา กลุ่มตัวแปรควบคุมที่มีการแบ่งแยกที่ชัดเจน ได้แก่ มาตรฐานขององค์กร หรือแม้กระทั่งตัวแปรอื่น ๆ เช่น จำนวนพนักงาน และขนาดอุตสาหกรรม เพื่อทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

อย่างไร รวมถึงการศึกษาโดยแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมของธุรกิจ เพื่อทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรในเรื่องการพัฒนาระบบการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

เอกสารอ้างอิง

- Anatan, L.(2014). Factors Influencing Supply Chain Competitive Advantage and Performance. International. *Journal of Business and Information*, 9(3), 311-334.
- Bahremand, M., & Karimi, R. (2016). Identify and Evaluate the Factors Influencing Technological Capabilities using Fuzzy Dematel Techniques at Science and Technology Parks. Case study: Knowledge-based Companies at Mashhad's Science and Technology Park. *Journal of Engineering and Applied Sciences*, 11(4), 678-683.
- Bowersox D., J., Closs D., J., Cooper M., B., & Bowersox J., C. (2020). *Supply Chain Logistics Management*. (5th ed.). New York: McGraw-Hill Education.
- Chamsuk, W., Fongsuwan, W., & Takala, J. (2017). The Effects of R&D and Innovation Capabilities on The Thai Automotive Industry Part's Competitive Advantage: a Sem Approach. *Management and Production Engineering Review*, 8(1), 101-112.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essential of Psychology Testing*. New York: Harper.
- Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Ismagilova, E., Aarts, G., Coombs, C., Crick, T., & Galanos, V. (2019). Artificial Intelligence (AI): Multidisciplinary Perspectives on Emerging Challenges, Opportunities, and Agenda for Research, Practice and Policy. *International Journal of Information Management*, 57, 1-47.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed). Uppersaddle River: Pearson Prentice Hall.
- Hair, J., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper saddleRiver, New Jersey : Pearson Education International.
- Likert R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill company.
- National Science and Technology Development Agency. (2017). *Raīngān kānsuksā khwām moṣom kān chāttang khēt songsoēm sēthakit phisēt khēt nawattakam rabiāng sēthakit phisēt phak tawan'ōk* [Feasibility Study in

Establishment of Eastern Economic Corridor of Innovation] [Online].
Retrieved February 10, 2022, from <https://www.eeci.or.th>.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2560). รายงานการศึกษาความเหมาะสมการ
(Feasibility Study) การจัดตั้งเขตส่งเสริม เศรษฐกิจพิเศษ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจ
พิเศษภาคตะวันออก. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2565 จาก
<https://www.eeci.or.th>.

Phon-ngam, P. (2019). Kānsāng mūnlakhā phoēm chāk phūmpanyā phākhaōmā nai
chāngwat loēi sū sēthakit sāngsan. [Adding Value from Culture and Local
Wisdom of Loincloth in Loei Province Toward Creative Economy. *KKU
Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Studies)*,
7(3), 146-158.

ภัทรธิรา ผลงาม. (2562). การสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาผ้าขาวม้าในจังหวัดเลยสู่เศรษฐกิจ
สร้างสรรค์. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์(ฉบับ
บัณฑิตศึกษา)*, 7(3), 146-158.

Rodyoo, P., & Boonmeesrisa-nga, M. (2019). Næothāng nai kānsāng mūnlakhā phoēm
nai kān bōrikān lāe phatthanā nawattakam kān bōrikān khōng sanām kōp ni
kan ti kōp khlap 'Amphoe Mūang chāngwat Nakhō Pathom. [The Value
Added in Service and Service Innovation Development of Nikanti Golf Club,
Muang District Nakhon Pathom]. *Burapha University Journal of Business
Management*, 8(2), 103-117.

ปภัสสร รอดอยู่ และ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2561). แนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มในการบริการ และ
พัฒนานวัตกรรมบริการของสนามกอล์ฟนิกันติ กอล์ฟ คลับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.
วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 8(2), 103-117.

Santos, J. B., & Brito, L. A. L. (2012). Toward a Subjective Measurement Model for Firm
Performance. *Brazilian Administration Review*, 9(6), 95-117.

Suvannin, W. (2020). Næothāng kān phoēm mūnlakhā sinkhā chumchon bon rākthān
khōng phūmpanyā thōngthin yāng yangyūn kōrānī suksā chumchon tonbæp
nai chāngwat Nōng Khāi. [The Value-Added Approach of Local Wisdom
Products for Sustainability: A Case Study of Community Model in Nong Khai
Province]. *BU Academic Review*, 19(1), 109-127.

- วงศ์ธีรา สุวรรณิน. (2563). แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาชุมชนต้นแบบในจังหวัดหนองคาย. *วารสาร BU Academic Review*, 19(1), 109-127.
- Susanty, A., Sari, D. P., Rinawati, D. I., & Setiawan, L. (2018). Impact of Internal Driver on Implementation of GSCM Practice. *Proceedings of the International Conference on Industrial Engineering & Operations Management*. pp.149-156. Bandung: Indonesia.
- Sunil Luthra; Dixit Garg and Abid Haleem. (2016). The Impacts of Critical Success Factors for Implementing Green Supply Chain Management towards Sustainability: an Empirical Investigation of Indian Automobile Industry. *Journal of Cleaner Production*, 121, 142-158.
- Van der Voordt, T. (2017). Facilities Management and Corporate Real Estate Management: FM/CREM or FREM?. *Journal of Facilities Management*, 15(3), 244-261.